

JUDECĂTORI PENTRU TINE

TIMOTHY KELLER

**JUDECĂTORI
PENTRU TINE**

Traducere din limba engleză de Ioan Mehedinți

EDITURA LIRA
TIMIȘOARA, 2025

JUDECĂTORI PENTRU TINE de TIMOTHY KELLER
ISBN 978-630-6594-60-3

Copyright © 2024 - Editura Lira

Toate drepturile rezervate. Nicio parte din această carte nu poate fi reprodusă sau difuzată electronic, mecanic, prin înregistrare audio, exceptând cazul unor scurte recenzii sau citate, fără permisiunea în scris a editurii.

Dacă nu se specifică altfel, citatele biblice sunt preluate din Sfânta Scriptură, traducerea Dumitru Cornilescu, ediție revizuită.

© Timothy Keller — The Good Book Company, *Judges For You*, 2013. Retipărită în 2013, 2014, 2016, 2018, 2019, 2020, 2021, 2023. Traducere în limba română publicată de Editura Lira, cu permisiunea The Good Book Company, www.thegoodbook.com.

Editura LIRA (un imprint al Kingdom Design)

ADRESĂ: Str. Coriolan Brediceanu nr. 23, Timișoara
TELEFON: 0723762411
E-MAIL: contact@lira.ro
WEBSITE: www.lira.ro
FB.COM: fb.com/edituralira
INSTAGRAM: instagram.com/_lira.ro_lira.ro

TRADUCERE: Ioan Mehedinți

EDITARE: Valentin Dedu

GRAFICĂ ȘI TEHNOREDACTARE: Valentin Dedu

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
KELLER, TIMOTHY

Judecători pentru tine / Timothy Keller. - Timișoara : Lira,
2025

ISBN 978-630-6594-60-3

Cuprins

Prefața seriei	7
Introducere la Judecători	9
1. Ucenicia cu jumătate de inimă (1:1 – 2:5)	17
2. Trăind printre idoli (2:6 – 3:6)	37
3. Otniel și Ehud: Așteaptă neprevăzutul (3:7-31)	55
4. Debora și Barac: Conducătoarea și eliberatorul (4:1 – 5:31) ...	73
5. Ghedeon: Slabul războinic viteaz (6:1-40)	95
6. Ghedeon: Triumf în slăbiciune (7:1-25)	113
7. Ghedeon și Abimelec: Domnind ca împărații (8:1 – 10:5)	131
8. Iefta: Proscrisul (10:6 – 12:15)	153
9. Samson: O naștere miraculoasă (13:1-25)	173
10. Samson: Afemeiatul (14:1 – 15:20)	191
11. Samson: Biruitorul slab (16:1-31)	213
12. Oameni fără inimă (17:1 – 18:31)	235
13. Oameni fără împărat (19:1 – 21:25)	255
Glosar	279
Bibliografie	288
ANEXĂ: „Ciclul Judecătorilor”	289
ANEXĂ: Detaliile fiecărui „ciclu” din cartea Judecători	290
ANEXĂ: Problema „războiului sfânt”	292
ANEXĂ: Harta lui Israel pe vremea Judecătorilor	299

PREFAȚA SERIEI

Fiecare volum din seria *Cuvântul lui Dumnezeu pentru tine* te duce în miezul uneia dintre cărțile Bibliei și aplică adevărurile cuprinse în aceasta la viața și inima ta.

Obiectivele principale ale fiecărui titlu sunt:

- focalizarea pe Scriptură,
- slava lui Isus Cristos,
- aplicarea relevantă,
- ușurința lecturii.

Poți folosi *Judecători pentru tine* în mod personal:

- **Citești** – poți pur și simplu să citești cartea de la cap la coadă și să o abordezi ca pe o explicație și explorare a diferitelor teme, încurajări și provocări din Scriptură.
- **Te hrănești** – poți să studiezi această carte ca parte a devoționalelor tale regulate sau să o folosești alături de o predică sau la un studiu biblic în biserica ta. Fiecare capitol este împărțit în două secțiuni mai mici, cu întrebări pentru reflecție la sfârșitul fiecăreia.
- **Te dezvolți ca lider** – poți folosi această carte ca o resursă pentru a-i învăța pe alții Cuvântul lui Dumnezeu, atât într-un grup mic, cât și în predică în fața bisericii. Vei descoperi versete complicate, bine explicate într-un limbaj accesibil, teme care îți vor fi de ajutor, dar și ilustrații cu aplicații practice.

Această serie de cărți nu este destinată să fie un comentariu biblic și nu pretinde cunoașterea limbilor originale în care a fost scrisă Biblia sau cunoașterea deosebit de elevate. Referințele biblice din cartea Galateni sunt marcate cu litere **îngroșate**, pentru a putea fi ușor de găsit. Orice cuvinte folosite rar sau diferit în limbajul de zi cu zi sunt marcate cu **gri** atunci când apar pentru prima dată și sunt explicate în Glosarul de la sfârșitul cărții. Tot acolo veți găsi și detalii legate de resursele pe care le-am folosit, atât personal, cât și ca biserică.

Rugăciunea noastră este ca, pe măsură ce citești această carte, să fii atins nu doar de conținutul acestei cărți, ci de Cartea pe care ți-o deschide. Ne rugăm, de asemenea, nu pentru slava autorului cărții de față, ci pentru ca toată slava să fie a Celui spre care aceasta îndrumă.

Carl Laferton,
editorul seriei

INTRODUCERE LA JUDECĂTORI

„Lucrul care ne conduce este, de fapt, dumnezeul nostru... Persoana care caută putere este condusă de putere, cel ce caută acceptare este condus de cei cărora caută să le fie pe plac. Noi nu ne conducem pe noi înșine. Suntem conduși de Domnul vieții noastre.” (Rebecca Manley Pippert, *Out of the Saltshaker* (Din solniță), p. 48–49)

Trăim și lucrăm în mijlocul unei mari varietăți de dumnezei – nu doar cei aparținând religiilor oficiale, ci și dumnezeii bogăției, celebrității, plăcerii, ideologiilor și realizărilor. Era noastră este caracterizată de o frază semnificativă pentru cartea Judecătorilor: „fiecare făcea ce-i plăcea” (Judecători 21:25).

Prin urmare, chiar dacă ne despart mai bine de trei milenii de vremea aceea, există multe paralele între situația noastră și cea din perioada cărții Judecătorilor, care relatează istoria poporului lui Dumnezeu, Israel, în intervalul dintre vremurile lui **Moise** și **Iosua** și începutul domniei primilor împărați – în jurul anului 1200 î.Hr. A fost o perioadă de pluralism spiritual. Societatea **Canaanului** – țara pe care Dumnezeu a făgăduit s-o dea poporului Său și în care aceștia locuiau deja, amestecați cu alte națiuni – era un **mozaic** de oameni credincioși și păgâni. Era o vreme în care poporul lui Dumnezeu era provocat zilnic să aleagă între a-L recunoaște pe Dumnezeu ca Domn al vieții lor

sau a urma duhul și preferințele veacului. Cartea Judecătorilor este, în esență, povestea modului în care israeliții au eșuat în această alegere – o vreme în care, în mod repetat, s-au abătut de la cunoașterea, iubirea și ascultarea de Dumnezeu, pentru a face fiecare „ce-i plăcea”.

Astfel, cartea Judecătorilor poate fi descrisă ca o relatare despre „oameni într-o stare deplorabilă, făcând lucruri deplorabile” și ca „povești negative despre personaje disfuncționale”. Pe măsură ce narațiunea se desfășoară, chiar și „eroii” ei – judecătorii – devin tot mai răi și mai corupți. Ajung să facă fapte reprobabile, iar acțiunile lor au un caracter tot mai puțin răscumpărător. Este o relatare tulburătoare – și, totodată, una care a avut loc cu adevărat în istorie. Așadar, cititorul este îndemnat să se întrebe iar și iar: „De ce a fost inclusă cartea Judecătorilor în Biblie?”

În această carte există un
singur Erou – și Acela este
Dumnezeu.

Răspunsul este unul important: pentru că este o evanghelie! Cartea Judecătorilor ne arată că Biblia nu este o „Carte a virtuților”; nu este o colecție de povestiri inspiraționale. De ce? Pentru că Biblia (spre deosebire de alte cărți care stau la baza altor religii) nu este despre urmarea unor exemple morale, ci despre un Dumnezeu al îndurării și al răbdării, care lucrează neîncetat în și prin noi, în ciuda împotrivirii noastre față de scopurile Sale.

La urma urmei, în această carte există un singur Erou – și Acela este Dumnezeu. Când citim acest fragment al Scripturii ca pe o relatare istorică despre modul în care Dumnezeu lucrează pentru a-Și elibera poporul nerecunoscător din încurcăturile în care l-a dus păcatul, atunci el prinde viață în mintea și în inima noastră și vorbește direct vieții noastre și situațiilor în care ne aflăm astăzi.

Cartea Judecătorilor nu este ușor de citit. Dar, tocmai pentru că trăim vremurile în care ne aflăm, ea este o carte esențială.

Așadar, care sunt principalele teme ale acestei cărți – sau, mai bine spus, adevăruri ale lui Dumnezeu – pe care autorul cărții Judecătorilor vrea să le învățăm și să le aplicăm în viața noastră? Pentru început, iată șase dintre ele asupra cărora să ne oprim:

- 1.** *Dumnezeu Își oferă harul Său nemărginit oamenilor care nu-L merită, nu-L caută și uneori nici măcar nu-L prețuiesc după ce au fost mântuiți prin El.* Cartea Judecătorilor nu este despre o serie de modele demne de urmat. Deși întâlnim și câteva personaje pozitive (de exemplu, Otniel și Debora), acestea apar la începutul cărții și nu domină narațiunea. Realitatea este că singurul Mântuitor adevărat este **Domnul**. Cartea Judecătorilor este, în esență, despre harul oferit din belșug celor mai păcătoși dintre oameni. Harul lui Dumnezeu triumfă chiar și asupra celor mai nechibzuite fapte ale oamenilor.

2. *Dumnezeu dorește să aibă stăpânire deplină asupra fiecărui domeniu al vieții noastre, nu doar asupra unora dintre ele.* Dumnezeu a dorit ca Israel să ia în stăpânire întreaga țară a Canaanului, dar, în loc să facă acest lucru, israeliții au curățat doar o parte din teritorii și au învățat să trăiască având **idolii** în mijlocul lor. Cu alte cuvinte, nu L-au respins cu totul pe Dumnezeu, dar nici nu L-au acceptat pe deplin. Acest compromis – această formă de **ucenicie** pe jumătate – este prezentat în cartea Judecătorilor ca fiind imposibil și instabil. Dumnezeu vrea să-I dăm viața noastră întreagă, nu doar o parte din ea.

3. *Există o tensiune între har și lege, între ceea ce este condiționat și ceea ce este necondiționat.* În Judecători întâlnim o contradicție izbitoare. Pe de o parte, Dumnezeu cere supunere, pentru că El este **sfânt**; pe de altă parte, El făgăduiește loialitate și statornicie față de poporul Său. Va prevala sfințenia și porunca porunca însoțită de o condiție („Fă acest lucru și atunci voi face și Eu aceasta”) în fața promisiunii necondiționate („Eu voi fi cu tine întotdeauna, indiferent ce vei face”) ? Cu alte cuvinte, sunt promisiunile Lui condiționate sau necondiționate?

Cartea Judecătorilor este esențială deoarece ne arată că niciunul dintre răspunsurile posibile nu este pe deplin corect. Aproape toți cititorii Vechiului Testament au fie o perspectivă „liberală” (Dumnezeu ne va binecuvânta întotdeauna, atâta timp cât ne pare

rău pentru ceea ce am făcut), fie una „conservatoare” (Dumnezeu ne va binecuvânta doar dacă ascultăm de poruncile Lui). Cartea Judecătorilor lasă această tensiune nerezolvată – ambele afirmații sunt adevărate, dar niciuna nu este completă. Este o tensiune care propulsează narațiunea. Doar Evanghelia Noului Testament ne va arăta modul în care cele două dimensiuni pot fi și sunt, în același timp, adevărate.

Sunt promisiunile
Lui condiționate sau
necondiționate? Cartea
Judecătorilor ne arată că
niciunul dintre răspunsuri
nu este pe deplin corect.

4. *Avem nevoie de o reînnoire spirituală continuă în viața noastră aici, pe pământ – și există un mod prin care aceasta poate deveni realitate.*

Cartea Judecătorilor ne arată că declinul spiritual este inevitabil și, prin urmare, reînnoirea spirituală devine o necesitate constantă. Vom observa un ciclu repetitiv de cădere și restaurare. Printre elementele acestui proces de reînnoire se numără: pocăința, rugăciunea, îndepărtarea **idolilor** și ungerea unor conducători omenești. Reînnoirea are loc atunci

când ne aflăm sub domnia și stăpânirea Celui căruia îi aparținem cu adevărat; robia este consecința supunerii față de un alt stăpân, unul căruia nu ar trebui să-i dăm ascultare. Cartea Judecătorilor este poate cea mai valoroasă carte din Vechiul Testament pentru înțelegerea reînnoirii și restaurării, așa cum Faptele Apostolilor sunt cel mai clar exemplu în Noul Testament. Să remarcăm, totuși, că în Judecători ciclurile trezirii devin tot mai slabe pe măsură ce timpul trece, în timp ce în Faptele Apostolilor acestea cresc în amploare și putere.

5. *Avem nevoie de un Adevărat Salvator, către care arată toți salvatorii umani – atât prin lipsurile, cât și prin calitățile lor.* Așa cum am menționat la primul punct, intensificarea răului și a răutății de-a lungul narațiunii evidențiază nevoia noastră de un Salvator, nu doar de modele de urmat. Slăbirea eficienței ciclurilor de trezire și degradarea calității judecătorilor subliniază eșecul oricărei mântuiri aduse de oameni. Judecătorii ajung ei înșiși să arate spre Cineva mai presus de ei. De la Otniel învățăm că Dumnezeu poate salva din orice situație; de la Debora, că El poate aduce izbăvirea prin colaborarea mai multor persoane; de la Ghedeon, că Dumnezeu poate birui printr-un număr mic de oameni; iar de la Samson, că El poate aduce salvarea printr-un singur om. Dumnezeu va aduce mântuirea trimițându-L pe Acel Unul.

6. *Dumnezeu rămâne în control, indiferent cum arată lucrurile.* Cu cât acest adevăr este mai profund, cu atât riscăm să-l trecem cu vederea! Dumnezeu pare adesea absent de pe scena cărții Judecătorilor, dar El nu este niciodată cu adevărat absent. Își împlinește voia prin oameni slabi – și tocmai pentru că sunt slabi. Scopurile Lui nu dau greș niciodată, indiferent de aparențe. Morile lui Dumnezeu macină încet, dar ceea ce rezultă este desăvârșit de fin.

Desigur, o carte de dimensiunea acesteia nu poate acoperi în detaliu fiecare verset al unei cărți de întinderea Judecătorilor. Am consultat diverse interpretări pentru unele dintre pasajele mai dificile, problematice sau controversate. Una dintre cele mai mari provocări pentru cititorul modern al cărții Judecători (și Iosua), în special, și al Vechiului Testament, în general, este porunca dată de Dumnezeu poporului Israel de a-i izgoni pe locuitorii Canaanului din țara lor. Deoarece acest aspect este deosebit de delicat și revine în mod repetat în cartea Judecătorilor, am scris câteva reflecții pe această temă într-o anexă inclusă la finalul cărții.

Pe parcurs, voi face referire atât la structura generală a cărții, cât și la episoadele pe care le cuprinde. În Anexe veți găsi resurse utile pentru a vizualiza dintr-o privire întreaga structură, cine au fost judecătorii, și care au fost trăsăturile prin care s-au asemănat sau deosebit unii de ceilalți. Tot acolo am inclus o hartă a regiunilor în care s-au desfășurat acțiunile cheie din cartea Judecătorilor.

Cel mai important, însă, am căutat să las narațiunea să vorbească de la sine – relatările, adesea apăsătoare și uneori tulburătoare, sunt întotdeauna captivante și imprevizibile. Să privim, aşadar, cu ochii credinței spre Isus, Judecătorul suprem, și să învățăm din aceste pagini cum să trăim o viață care Îi este plăcută și care Îl onorează pe El, chiar în mijlocul societății pluraliste în care ne aflăm astăzi.

1. UCENICIA CU JUMĂTATE DE INIMĂ

Cartea Judecătorilor începe cu o privire înapoi și se încheie privind înainte. Această perioadă din istoria lui Israel debutează astfel: „După moartea lui Iosua...” (Judecători 1:1), iar ultimele cuvinte ale cărții prevestesc tranziția către era monarhiei – vremea lui Saul, David, Solomon și a urmașilor lor: „În acele zile, Israel nu avea împărat; fiecare făcea ce-i plăcea” (Judecători 21:25).

Pentru a înțelege și a aprecia marile succese și eșecuri, biruințele și – mai adesea – tragediile din perioada judecătorilor, trebuie să privim mai întâi înapoi, așa cum ne îndeamnă primul verset.

Dumnezeul care își împlinește făgăduința

Iosua a fost succesorul rânduit de Dumnezeu al lui Moise, desemnat să conducă poporul Israel (Numeri 27:12-23). El a fost unul dintre cei doi bărbați din întreaga generație ieșită din **Egipt** care a rămas credincios și s-a încrezut în făgăduința lui Dumnezeu că le va da țara Canaanului, așa cum le promisese (Numeri 14:30). Astfel, el și Caleb (pe care îl vom întâlni

mai târziu, în capitolul 1) au fost singurii care au scăpat de pedeapsa rostită de Dumnezeu – aceea de a muri în pustie – și au putut intra în Țara Făgăduinței.

Cartea Iosua prezintă lucrarea lui Dumnezeu în și prin poporul Său: de a-Și ține promisiunea de a-i duce în țara promisă, de a le da biruință asupra vrăjmașilor și de a le oferi binecuvântare și odihnă. Este o carte care ne învață că Dumnezeu Își ține întotdeauna făgăduințele, iar poporul Său poate avea curajul să I se supună și să I se închine. Este, de asemenea, o carte care pregătește scena pentru perioada judecătorilor.

La începutul și la sfârșitul cărții Iosua, Dumnezeu dă îndrumări specifice lui Iosua și poporului, care ne oferă un instrument de evaluare a dezvoltării lor, așa cum este reflectată în Judecători, capitolul 1.

Israel nu devine poporul
lui Dumnezeu prin eforturi
proprie.

În primul rând, Dumnezeu le vorbește despre dimensiunile țării „pe care v-o voi da” (Iosua 1:3-4). În al doilea rând, El le amintește că înaintarea lor militară – dependentă de Domnul – trebuie să fie însoțită de o viață spirituală smerită și apropiată de Dumnezeu: o umblare cu Dumnezeu. Li se poruncește să „lucreze cu credincioșie după toată legea... să cugete asupra ei” (**versetele 7-8**). Biruința și odihna vor veni pentru că sunt poporul lui Dumnezeu, care depinde de El și Îl ascultă; Israel

nu devine poporul lui Dumnezeu prin obținerea biruinței și odihnei prin eforturi proprii. Nu se pot aștepta la succes dacă acțiunile lor nu sunt însoțite de ascultare față de Dumnezeu, în timp ce meditează la Cuvântul Său și se încred în făgăduințele Lui.

Cartea Iosua consemnează începutul acestui proces de intrare în țară și de luare a ei în stăpânire. În cea mai mare parte, poporul s-a încrezut în Dumnezeu și L-a ascultat, iar Dumnezeu le-a dat biruință. Însă, pe măsură ce Iosua se apropia de sfârșitul vieții, mai rămăseseră multe lucruri de făcut. Țara se deschidea înaintea lui Israel, iar israeliții trebuiau s-o ia în stăpânire, încrezându-se că Dumnezeu va izgoni dinaintea lor pe locuitorii ei.

Poporul trebuia să creadă că Dumnezeu Își va ține făgăduințele și să aibă curajul să asculte de El: „Vei lua în stăpânire țara aceasta, după cum ți-a făgăduit Domnul. Puneți-vă toată puterea ca să păziți tot ce este scris în **cartea legii**” (Iosua 23:5-6).

Unul dintre roadele acestei ascultări bazate pe încredere în făgăduință – pe care o putem numi *credincioșia legământului* – este interdicția de a intra în alianțe cu celelalte națiuni, de a le sluji dumnezeilor și de a se încuscri cu ele (Iosua 23:7, 12). Scopul izgonirii canaanitilor nu este nici răzbunarea, niciun interes economic, ci unul profund spiritual: aceste națiuni urmau să fie îndepărtate pentru ca Israel să nu ajungă sub influența lor religioasă. „Tu să te ții în totul totului tot de Domnul Dumnezeul tău, cum ai făcut până acum” (**versetul 7**). Israeliții aveau să-și întemeieze o patrie în care să-L slujească pe Dumnezeu, o țară în care națiunile înconjurătoare să-L

poată vedea pe adevăratul Dumnezeu prin viața poporului Său.

Spiritualitate curajoasă

Chemarea pe care Dumnezeu o adresează poporului Său – atunci și acum – este de a îmbina spiritualitatea cu curajul. Adevărata **ucenicie** este radicală și își asumă riscuri, pentru că se bazează pe credința că Dumnezeu Își va împlini făgăduințele de binecuvântare și nu pe instinctele, planurile sau strategiile noastre de supraviețuire.

Este greu ca cineva să fie cu adevărat curajos fără să aibă credință în Dumnezeu. Curajul care nu izvorăște din credință este, de fapt, aventurism, eroism de tip macho sau chiar cruzime. Rădăcina acestuia se află în nesiguranță, într-o disperare de a demonstra că ești cineva sau în deznădejde. În schimb, curajul întemeiat pe credință urmează o cale echilibrată între risc fără înțelepciune, pe de o parte, și lașitate ori ineficiență, pe de altă parte.

Credința în făgăduințele lui Dumnezeu nu urmează întotdeauna logica obișnuită sau calea rațională. După moartea lui Iosua, era nevoie de o credință autentică pentru a continua direcția stabilită de Dumnezeu. Pe de o parte, israeliții nu mai puteau evita confruntarea cu popoarele din Canaan, indiferent cât de puternice ar fi fost acestea. O regulă militară obișnuită spune să nu te angajezi într-o luptă împotriva unei oști superioare dacă nu ai vreun avantaj numeric sau tehnologic. Pe de altă parte, Israelul nu trebuia să jefuiască sau să ia ca robi popoarele canaanite, oricât de slabe ar fi fost acestea.

Regula militară obișnuită spune că este inutil să izgonești oameni care nu reprezintă un pericol și pe care ai putea să-i subjugi economic.

Prin alegerile legate de cine vor înfrunta în luptă și de modul în care se vor comporta după victorie, va deveni clar dacă Israel se încrede cu adevărat în făgăduințele Domnului și dacă ascultă cu adevărat de porunca Sa.

Iată și judecătorii!

Primul capitol din cartea Judecătorilor, citit în lumina și termenii cărții Iosua, este o capodoperă narativă. Verdictul lui Dumnezeu cu privire la înaintarea israeliților nu va fi rostit (după cum vom vedea) decât la începutul celui de-al doilea capitol. Însă narațiunea însăși ne arată că, deși Israelul este credincios într-o anumită măsură, există deja o problemă. Direcția fusese trasată – și cu toate că în unele privințe dovedesc putere, israeliții încep să slăbească chiar de la început.

Capitolul 1 descrie succesele (și nu doar atât) a nouă seminții ale lui Israel. Un accent deosebit este pus pe seminția lui Iuda, căci Dumnezeu spusese că ei trebuie să fie primii care vor duce la capăt cucerirea teritoriului rânduit lor (**versetul 2**).

Aproape imediat însă, Iuda ezită. „Atunci bărbații lui Iuda au spus fraților lor, simeoniților: «Veniți să luptați împreună cu noi»” (**versetul 3**). Din punct de vedere militar, cererea este de înțeles, dar din punct de vedere spiritual, ea denotă lipsă de credință. Cuvântul lui Dumnezeu fusese clar: „Iuda să înceapă

luptă” – iar Iuda nu a ascultat întocmai. Au mers la luptă, dar nu singuri. Ascultarea lor a fost pe jumătate.

Familia lui Caleb este,
în miniatură, un model
pentru întreg Israelul.

Cu toate acestea, atunci când au ascultat în parte, Dumnezeu le-a oferit biruință: „Când Iuda a atacat, Domnul i-a dat pe canaaniți și pe fereziți în mâinile lor” (**versetul 4**). I-au împrăștiat pe locuitori și i-au capturat și ucis pe Adoni-Bezec („Domnul Bezecului”), care recunoaște dreptatea pedepsei primite: „Dumnezeu m-a **pedepsit** pentru ceea ce le-am făcut” (**versetul 7**). E demn de remarcat că, în timp ce mulți cititori din secolul XXI simt compasiune pentru modul în care Israel a acționat în Canaan, canaaniții înfrânți nu manifestă niciun regret. Pedepsa lui Dumnezeu în istorie are scopul de a aduce asupra oamenilor consecințele vieții pe care au ales s-o trăiască (vezi, de exemplu, Psalmii 64:3-4, 7-8; Romani 1:21-32) – și se pare că Adoni-Bezec a recunoscut acest lucru.

După această victorie, Iuda continuă să-și ia în stăpânire moștenirea (Judecători 1:8-11, 17, 18). În mijlocul acestor înregistrări ale biruințelor, autorul îndreaptă atenția spre una dintre familiile care a demonstrat un curaj spiritual autentic în Israel: familia credinciosului Caleb. Familia lui Caleb este, în miniatură, un model pentru întreg Israelul. Caleb o oferă pe fiica sa bărbatului „care va ataca și va cuceri Chiriat-Sefer” (**versetul 12**). Ceea ce dorește el pentru Acsa este aceeași

viață pe care și-a ales-o pentru sine: o viață de credincioșie față de legământ, o viață de ascultare curajoasă de făgăduințele lui Dumnezeu. „Otniel, fiul lui Chenaz, fratele mai mic al lui Caleb, a cucerit Chiriat-Seferul” (**versetul 13**).

Apoi Acsa dovedește că seamănă cu tatăl ei. Îndemnul pe care i-l dă soțului ei, Otniel, de a-i cere un ogor lui Caleb (**versetul 14**), și cererea pe care ea însăși o face tatălui ei – de a-i da „izvoare de apă” (**versetul 15**) – arată dorința ei de a lua în stăpânire, de a se așeza și de a se bucura de binecuvântările țării făgăduinței.

Caleb, Otniel (pe care îl vom reîntâlni în capitolul 3:1-6), și mai ales Acsa, ne oferă o imagine a uceniciei entuziaste. În acest sens, ei – alături de cheniți (Judecători 1:16), rude mai îndepărtate ale lui Israel, care totuși „au ajuns... să trăiască printre oamenii care locuiau în pustia lui Iuda” – reprezintă o mustrare adusă poporului. Așa cum vom vedea adesea în această carte (și așa cum se întâmplă și astăzi în poporul lui Dumnezeu), cei de la care nu te aștepti și cei care nu aparțin formal poporului lui Dumnezeu – o femeie și cheniții – sunt cei care manifestă o credință adevărată, radicală.

Bunul-simț

Dacă primul capitol s-ar fi încheiat cu **versetul 18**, ar fi fost chiar încurajator și s-ar fi armonizat bine cu restul cărții Judecătorilor. Însă **versetul 19** introduce un contrast neașteptat: „Domnul a fost cu bărbății lui Iuda” – și totuși „ei n-au putut să-i învingă pe vrăjmașii lor din câmpie, pentru că aceștia aveau care de fier”. Iuda nu s-a încrezut în puterea lui

Dumnezeu, ci și-a măsurat forțele în raport cu ale vrăjmașilor – iar rezultatul a fost că nu i-a putut alunga din țară pe locuitorii câmpiei.

O situație dictată de bun-simț, dar lipsită de credință, începe să domine aici. Pentru că Iuda nu s-a încrezut în Dumnezeu, nu și-a putut dobândi moștenirea și, astfel, nu a putut să l se închine Lui fără compromis. Vreme de secole după acest moment, canaanii care au rămas în țară s-au dovedit a fi un ghimpe în coasta lui Israel.

Ucenicia cu jumătate
de măsură nu este, în
realitate, ucenicie.

Nu lipsa de putere ne împiedică să ne bucurăm de binecuvântările lui Dumnezeu sau să ne închinăm Lui din toată inima, ci lipsa noastră de credință în puterea Sa. Atunci când ne bazăm pe propriile resurse și când umblarea noastră cu Dumnezeu urmează calculelor personale, în loc să fie întemeiată pe ascultarea simplă de El, ajungem să luăm decizii asemănătoare celor din seminția lui Iuda.

Otniel a atacat o cetate bazându-se pe puterea lui Dumnezeu; seminția lui Iuda a decis că, fiind singuri, nu pot ajunge la biruință. Aceasta este o ucenicie cu jumătate de măsură – iar cartea Judecătorilor ne va arăta că, în realitate, aceasta nu este deloc ucenicie. Pentru noi, acest avertisment ar trebui să fie cât se poate de clar!

Nici, nici

Molima ascultării pe jumătate, a încrederii pe jumătate în făgăduințele lui Dumnezeu, se răspândește repede. Seminția lui Beniamin nu reușește să-i alunge pe iebusiți (**versetul 21**). Casa lui **Iosif** face un **legământ** cu un canaanit, în loc să se încreadă în făgăduințele legământului încheiat cu Dumnezeu (**versetele 22-26**). Manase nu reușește să-i alunge pe alți locuitori ai țării și, după o vreme, când ajunge destul de puternică, decide să-i exploateze, folosindu-i la diverse munci (**versetele 27-28**). Motivul sugerat aici pare a fi de ordin economic – exploatarea lor ca robi presupunea un efort mai mic decât izgonirea completă. Când alegi calea mai convenabilă, eviți ascultarea.

Efraim le îngăduie canaanitilor să locuiască printre ei (**versetul 29**). Zabulon decide, de asemenea, să-i transforme în robi pe locuitorii țării (**versetul 30**). Cei din seminția lui Așer merg și mai departe: în loc să le îngăduie canaanitilor să locuiască printre ei, ajung ei să locuiască în mijlocul canaanitilor (**versetele 31-32**), la fel ca și Neftali (**versetul 33**). În cele din urmă, seminția lui Dan „se rezumă să ia în stăpânire ținuturile muntoase” (**versetul 34**). În **versetul 36**, nu hotarele moștenirii lui Israel sunt accentuate, ci hotarele amoritilor – zonele în care aceștia au reușit să rămână (**versetul 35**). Aici nu este vorba de o superioritate militară sau numerică, ci de ceva mai profund: un curaj mai mare. Poporul lui Dumnezeu a devenit mai lipsit de curaj decât oamenii care nu-L cunosc pe Dumnezeu.

La o primă lectură, acest capitol pare să descrie o mare cucerire. Israel trăiește în Țara Făgăduinței și a luat în stăpânire

o mare parte din ea. Cu două generații în urmă, israeliții erau sub jugul robiei în Egipt și nici nu visau că nepoții lor vor trăi astfel. Dar – și este un mare *dar* – Israel nu s-a încrezut pe deplin în Domnul și nu L-a ascultat întocmai. Și iată-i acum pe israeliți trăind împreună cu canaaniții idolatri. Asemenea unor mine neexplodate, **idolii** acestora au rămas în stare latentă în Judecători 1, gata să detoneze în viața poporului lui Dumnezeu.

Întrebări pentru reflecție

- 1.** Te poți gândi la o vreme din viața ta când ai avut curaj datorită credinței tale?
- 2.** Ți s-a părut vreodată foarte greu să împlinești poruncile lui Dumnezeu și ai ales să te călăuzești după „bunul-simț”? Explică răspunsul.
- 3.** Gândește-te la anumite domenii din viața ta în care te bucuri de „succes”. Continui să te bazezi în mod radical pe Dumnezeu și să-L asculți în acele domenii?

PARTEA A DOUA

Dumnezeu vorbește

Când citim capitolul 1 din Judecători prin lentila cărții Iosua, putem observa manifestarea unei ucenicii pe jumătate. Însă, atunci când îl citim izolat, motivele pentru care israeliții nu au obținut victoria în campania lor militară par foarte plauzibile: erau inferiori din punct de vedere militar și, ca urmare, au recurs la un compromis ce părea să le aducă un avantaj economic. Cum ar fi putut ei să-i alunge pe vrăjmașii lor care aveau care de fier, când ei nu aveau niciunul (Judecători 1:19)?

Privind doar capitolul 1, lectura pare a fi o simplă colecție de rapoarte de presă ale israeliților, cu privire la campania lor de cucerire, în care menționează „iar și iar” motivele pentru care nu au putut obține victoria – aceea la care noi (și Dumnezeu) ne-am fi așteptat. Cititorul este tentat să manifeste compasiune față de israeliți. Când ni se spune că „n-au putut să-i scoată din țară” pe canaaniți (**versetul 19**, ESV), suntem înclinați să acceptăm acest lucru. La urma urmei, „au făcut tot ce-au putut”.

Însă, dintr-odată, suntem confrunțați și șocați de perspectiva lui Dumnezeu asupra lucrurilor. Capitolul 1 ne prezintă ceea ce s-a întâmplat, dar acum urmează explicația din cer: „Îngerul Domnului s-a suit de la Ghilgal la Bochim și a zis...” (Judecători 2:1).

Narațiunile Bibliei sunt adesea structurate în acest fel. La începutul vieții lui Isus, detaliile simple ale nașterii Sale în Betleem (Luca 2:4-7) sunt urmate de explicațiile

și semnificațiile oferite de îngerii (Luca 2:8-14). La celălalt capăt al lucrării Sale pământești, femeile sunt confruntate cu realitatea rece a mormântului gol (Marcu 16:4), iar ceea ce văd este explicat de doi mesageri cerești: mormântul este gol pentru că „A înviat! Nu este aici.” (**versetele 5-7**).

Ruta parcursă de înger este semnificativă. De ce „se suie de la Ghilgal”, o cetate aflată pe malul vestic al Iordanului, aproape de Ierihon (Judecători 2:1)? Desigur, îngerul Domnului nu locuia în Ghilgal. Care este, așadar, legătura?

La Ghilgal, în capitolul 5 din Iosua, poporul a înnoit **legământul** cu Dumnezeu, iar Domnul le-a spus: „Astăzi am prăvălit (îndepărtat) ocară Egiptului de deasupra voastră” (Iosua 5:9 – „Ghilgal” înseamnă „prăvălire”). A fost locul în care Dumnezeu a iertat păcatul lui Israel și l-a legat de Sine ca popor al Său, intrând într-o relație cu el prin **har** – o relație motivată exclusiv de bunătatea iubitoare a lui Dumnezeu.

Așadar, când îngerul pornește de la Ghilgal, aceasta este o aducere-aminte că israeliții au fost salvați prin har. Este, după cum spune și îngerul în Judecători 2:1, o reafirmare a faptului că Domnul este un Dumnezeu care răscumpără, un Dumnezeu credincios, care Își ține făgăduințele.

Ați fost neascultători

Evaluarea pe care Dumnezeuul harului o face poporului Său este clară și directă: „N-ați ascultat porunca Mea” (Judecători 2:2). Punct.

Ce anume nu a ascultat Israel? Au făcut ceea ce nu trebuiau să facă: au încheiat „legământ cu oamenii țării”, deși li se

spusese limpede: „să nu faceți nicio înțelegere cu ei”. Și n-au făcut ceea ce trebuiau să facă: „nu le-ați dărâmat **altarele**” (**versetul 2**). Acesta era scopul luptei. Campania militară nu avea în vedere o purificare etnică – lui Rahav, prostituata canaanită, i s-a îngăduit să rămână în țară (Iosua 2:17-20; 6:25), iar cheniții au locuit împreună cu cei din seminția lui Iuda (Judecători 1:16). Nu era nicio cucerire de tip imperialist, deoarece cuceritorii nu aveau voie să-i jefuiască pe cei învinși și nici să-i transforme în robi. Scopul era curățirea țării Canaan de **idolatrie**, astfel încât poporul lui Dumnezeu să poată locui acolo în credincioșie față de legământul încheiat cu Domnul.

Prin faptul că au îngăduit canaanitilor să rămână în țară și au făcut legăminte cu ei – indiferent de motivație – s-a ajuns la o realitate gravă: închinarea la **idoli** a ajuns să aibă loc în mijlocul lui Israel.

Învățătura fundamentală este aceasta: Dumnezeu vrea să aibă stăpânire asupra fiecărui aspect al vieții noastre, nu doar asupra unora dintre ele. Dumnezeu a dorit ca Israelul să curețe întreaga țară a Canaanului, pentru ca poporul Său să nu ajungă să trăiască și alături de idoli, și alături de El. Prin neascultarea acestei porunci, chiar dacă nu L-au respins complet pe Dumnezeu, nu L-au acceptat nici cu toată inima. Această ucenicie pe jumătate, acest compromis, este prezentat pe tot parcursul cărții Judecătorilor ca fiind nestatornicie – o stare care nu poate dăinui.

La urma urmei, ori îi dăm întreaga noastră viață lui Dumnezeu printr-o ascultare plină de iubire și recunoștință, ori nu îi dăm nimic. Ascultarea parțială, așa cum vom vedea, tinde să devină neascultare totală.

Nu putem sau nu vrem

În Judecători 1:19 citim că israeliții „n-au putut”. Însă Judecători 2:2 contrazice direct această afirmație. În esență, israeliții au spus: *N-am putut*. Dar răspunsul lui Dumnezeu a fost: *N-ați vrut*.

Aceasta ridică o întrebare personală și tulburătoare: În ce domenii din viața mea îi spun lui Dumnezeu *nu pot*, iar El îmi răspunde *nu vrei*? Neascultarea israeliților părea să aibă motive rezonabile, dar Dumnezeu afirmă că acestea nu sunt altceva decât scuze ieftine. De ce? Pentru că „Dumnezeu... este credincios și nu va îngădui să fiți ispitiți peste puterile voastre” (1 Corinteni 10:13). Dumnezeu nu ne pune niciodată într-o situație în care să nu putem împlini porunca Sa. Nu a existat niciodată un moment autentic de „n-am putut”.

Prin urmare, adevărul acestor versete poate fi extrem de provocator – și ni se aplică în mod direct. Există, în viața noastră, lucruri despre care credem sincer că „nu le putem face”, dar care, în realitate, sunt expresii ale voinței noastre de a nu le face. O mare parte din cartea Judecătorilor ne arată că Dumnezeu rămâne credincios în ciuda neascultării noastre – și acest lucru aduce mângâiere. Însă, în același timp, cartea ne arată și că Dumnezeu, în harul Său, insistă să îndepărteze din viața noastră această autoînșelare cu privire la motivațiile și acțiunile noastre.

Există trei categorii generale de justificări de tip „nu pot” pentru neascultarea noastră:

- 1. Cu privire la iertare:** *Așa ceva nu pot ierta sau nu-l/n-o pot ierta*. Însă Dumnezeu ne poruncește să iertăm (Matei 18:35). Așadar, putem lua această hotărâre: să

lăsăm la o parte mânia, să ne despietrim inima prin cunoașterea Evangheliei harului și să acționăm ca și cum răul care ni s-a făcut nici nu s-ar fi întâmplat. Când spunem că *nu putem*, ceea ce spunem, de fapt, este că *nu vrem*, pentru că dorim să ne păstrăm supărarea, amărăciunea și „dreptul” de a ne răzbuna – scuzându-ne cu *n-am putut*.

2. **Cu privire la dificultatea de a spune adevărul:** *Pur și simplu nu pot să-i spun adevărul; l-ar/m-ar distruge.* Dumnezeu ne poruncește „să spunem adevărul în dragoste” (Efeseni 4:15, 25). Adesea ne scuzăm lașitatea sau mândria spunând că *n-am putut*. Ce spunem, în realitate, este că, dacă spunem adevărul, s-ar putea să nu ne mai iubească, s-ar putea să ne simțim înjosiți, s-ar putea să-l tulburăm profund – și nu vrem să riscăm acest lucru. Mai degrabă încălcăm porunca lui Dumnezeu.
3. **Cu privire la ispitire:** *Nu pot să nu fac lucrul acesta, deși știu că e greșit.* Aici trebuie să fim deosebit de atenți. Păcatul are puterea de a crea dependență – este adevărat că, uneori, nu suntem în stare, doar prin voința proprie, să ne oprim din a face un anumit lucru. Însă putem primi ajutor dacă ne recunoaștem problema, ne smerim, cerem de la Dumnezeu îndurare și transformare și devenim responsabili în fața altora. Dumnezeu ne pregătește întotdeauna o cale de ieșire (1 Corinteni 10:13) – astfel încât niciun gând sau comportament păcătos nu este inevitabil sau de neînvins. Dacă nu folosim resursele pe care

Dumnezeu ni le pune la dispoziție, este foarte probabil să continuăm să păcătuim, scuzându-ne cu *n-am putut* să ne schimbăm.

Câtă vreme ne aducem
aminte cine este
Dumnezeu, îl vom sluji
cu toată inima – în mod
radical și cu bucurie.

Cum trebuie să rezolvăm faptul că nu vrem? Dumnezeu vede că orice formă de neascultare din partea noastră este, în esență, un eșec de aducere-aminte. El este Dumnezeul care răscumpără: „Te-am izbăvit din Egipt” (Judecători 2:1); și este Dumnezeul care rămâne credincios: „Nu-Mi voi călca niciodată legământul pe care L-am făcut cu tine”.

Rădăcina neascultării noastre este, fundamental, uitarea a cine este Dumnezeu. Și reciprocă este la fel de adevărată: câtă vreme ne aducem aminte cine este El, îl vom sluji cu toată inima – în mod radical și cu bucurie.

Israelii nu și-au adus aminte, iar consecințele au fost dure și catastrofale. „De aceea” – pentru că ați călcat legământul și ați fost neascultători – „vă spun că nu-i voi alunga pe vrăjmașii voștri; ei vă vor fi ca niște spini în coaste, iar dumnezeii lor vor fi o **cursă** pentru voi” (Judecători 2:3).

Aceasta este o descriere clară a ceea ce este și face idolatria. Idolatria transformă un aspect bun al creației – cum

ar fi căsătoria, muntele, cariera sau altceva – într-o sursă supremă de siguranță, identitate și putere. Iar dumnezeii falși devin un ghimpe.

Când facem un idol din ceva, viața noastră devine mizerabilă. Iar conștiința păcatului – faptul că nu am ascultat de porunca lui Dumnezeu – ne răpește bucuria. Dacă idolii noștri sunt copiii, atunci când viața lor se clatină, ni se prăbușește și nouă bucuria; chiar și când doar *ar putea* fi tulburați (lucru care se întâmplă adesea!), devenim neliniștiți și apăsăți.

Mai mult, idolii devin o **cursă**. Ne prind într-o capcană. Când un anumit lucru devine idol pentru noi, el ne leagă și ne subjugă. Trebuie să-l avem și nu putem renunța la el. Suntem dependenți.

De aceea mulți oameni ajung să muncească neîntrerupt, sacrificând familia, prietenii și sănătatea pe altarul carierei; sau se implică în relații distructive, ori în alte lucruri neîngăduite.

În Judecători 2, oamenii reacționează cu plâns (**versetul 4**) și aduc **jertfe** (**versetul 5**). Prima generație de după Iosua nu s-a îndepărtat complet de Domnul, deși nu a ascultat întocmai de poruncile Lui. Au devenit ucenici pe jumătate – și aceasta a dus la faptul că ei și, după cum vom vedea, copiii lor au ajuns înconjurați de spini și capcane, expuși unei ispite constante de a face compromisuri în ascultarea lor de un Dumnezeu credincios și răscumpărător.

Astfel se conturează cadrul cărții Judecători: poporul lui Dumnezeu caută – și cel mai adesea nu reușește – să trăiască o viață **sfântă** și plăcută Lui în mijlocul unei culturi idolatre.

Tensiunea din cartea Judecătorilor

Există o tensiune între afirmația „zisesem” din **versetul 1** și declarația „vă spun” din **versetul 3**. Această tensiune este mai profundă decât lasă să se înțeleagă cele mai multe traduceri ale textului biblic în limba engleză, după cum explică Michael Wilcock:

Versetele Judecători 2:1 și 2:3 ar trebui citite astfel: „Zisesem că niciodată nu-Mi voi călca legământul... dar vă spun că, dacă veți face înțelegeri de compromis cu aceste națiuni, nu-i voi alunga dinaintea voastră.” Este ca și cum Domnul ar spune: „Mă jurasem să vă dau această țară întreagă, dar am jurat, de asemenea, că n-o voi da unui popor neascultător.” (*The Message of Judges*, p. 27)

Așa trebuie să înțelegem și finalul **versetului 2**: „De ce ați făcut astfel?” Dumnezeu pare să-i spună poporului Său: „M-ai pus într-o situație imposibilă. Am jurat că te voi binecuvânta ca popor preaiubit al Meu și am jurat, totodată, că nu voi binecuvânta un popor neascultător. Cum să rezolv acum această dilemă?”

Pe de o parte, Dumnezeu este sfânt și drept – nu poate tolera răul, nu poate locui în mijlocul păcatului și, în același timp, să-l binecuvânteze. Dar, pe de altă parte, Dumnezeu este iubitor și credincios – nu poate renunța la poporul pe care l-a iubit și cu care S-a legat. Aceasta este o tensiune extraordinară, ce pare irezolvabilă în cadrul narațiunii – ba chiar în întreaga Scriptură

(vezi, de exemplu, Exodul 34:6-7; Osea 11:1-11). Este o tensiune care ne ține în suspans de-a lungul întregii cărți Judecătorii: va renunța, în cele din urmă, Dumnezeu la poporul Său (și atunci ce se întâmplă cu credințioșii Lui)? Sau îl va ierta (și atunci cum rămâne cu sfințenia Sa)?

Doar la cruce putem înțelege cum rezolvă Dumnezeu această tensiune. Pe cruce, păcatul nostru a fost pus asupra lui Isus, iar neprihănirea Lui ne-a fost dată nouă. „Pe Cel ce n-a cunoscut păcat, Dumnezeu L-a făcut păcat pentru noi, ca noi să fim neprihănirea lui Dumnezeu în El” (2 Corinteni 5:21).

Fără Evanghelia lui
Cristos, vom cădea
inevitabil fie în îngăduință
față de păcat, fie sub
povara fricii și vinovăției.

Pe cruce, Dumnezeu Și-a vărsat **mânia** dreaptă asupra păcatului poporului Său, în Persoana Fiului Său. Astfel, dreptatea a fost satisfăcută – păcatul a fost **pedepsit** – și în același timp, dragostea și credințioșia Lui au fost onorate: acum El poate ierta și primi păcătosul. Doar prin cruce Dumnezeu poate fi „și drept, și să-l îndreptățească pe cel ce are credință în Isus” (Romani 3:26). Aceasta este singura cale prin care poate fi rezolvată tensiunea din Judecători; singura modalitate prin care Dumnezeu poate să ne iubească atât condiționat, cât și necondiționat.

Fără Evanghelia lui Cristos cel răstignit, vom cădea mereu într-una dintre cele două extreme: fie vom fi îngăduitori față de păcat (în baza promisiunilor necondiționate ale lui Dumnezeu), fie vom trăi sub povara fricii și vinovăției (din cauza poruncilor și condițiilor pe care nu le putem împlini).

Crucea este locul unde această tensiune este desființată, pentru ca noi să putem trăi iertați – o viață de ascultare – în ciuda faptului că am trăit în păcat și neascultare. Crucea este locul în care găsim libertatea de a ne accepta pe noi înșine fără mândrie și de a primi provocarea sfințeniei fără a fi zdrobiți de vinovăție.

Întrebări pentru reflecție

- 1.** În ce domenii din viața ai nevoie, chiar astăzi, să-ți aduci aminte că Dumnezeu este un *Dumnezeu al harului*?
- 2.** Care sunt acele aspecte în care Îi spui lui Dumnezeu *nu pot*? Este nevoie să recunoști că, de fapt, Îi spui: *nu vreau*? Cum poți schimba acest lucru?
- 3.** În ce fel te motivează crucea lui Cristos să faci aceste schimbări?